

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
45. ročník, 2018/2019
Školní kolo – zadání – I. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení:

1. Na vynechaná místa doplňte vhodná podstatná jména pojmenovávající různé zvuky. Každé užití jen jednou, neužívejte podstatná jména *zvuk* a *hluk*:

Slyšeli jsme (1) *hromu*, (2) *lesa*, (3) *potůčku*,

(4) *větru*, (5) *ptáků*, (6) *deště*,

(7) *kopyt*, (8) *motoru*.

2. Doplňte do rčení a přísloví náležité názvy oblečení či jeho částí:

Ví, kde ho *tlačí*.

Bližší *než kabát*.

Mít hluboko do

Kam vítr, tam

3. V češtině existují slova, která vznikla jako zdrobňeliny, ale v současné době už mají samostatný význam, jako například slovo *stolička* v následující větě: *Zubař mi vytrhl stoličku*. Uveďte čtyři zdrobňeliny se samostatným významem a užíjte je ve slovních spojeních nebo větách.

4. a) Ke slovu *příbuzný* najděte dvě synonyma (tj. slova nebo sousloví podobného významu) a dvě antonyma (tj. slova nebo sousloví opačného významu). Neuvádějte slova se zápornou *ne-*.

b) Určete, kterými větnými členy a kterými slovními druhy je slovo *příbuzný* v následujících větách:

i) *Šimpanz je člověku blíže příbuzný lidoop z čeledi hominidů.*

Větný člen:

Slovní druh:

ii) *Pavel Jasný je přece náš velice vzdálený příbuzný.*

Větný člen:

Slovní druh:

iii) *Příbuzný by se takhle chovat neměl.*

Větný člen:

Slovní druh:

iv) *O pomoc jsem poprosil příbuzného.*

Větný člen:

Slovní druh:

v) *Můj bratr se oženil se sestrou mého kamaráda, a z něho se tak stal můj příbuzný.*

Větný člen:

Slovní druh:

vi) *Včera jsem přespal u příbuzných.*

Větný člen:

Slovní druh:

5. Je zadáno souvětí:

Bambusové výrobky v poslední době zažívají doslova boom, a to zejména díky tomu, že jsou velice praktické a navíc i ekologické, neboť se vyrábějí z rychle rostoucího bambusu, což je k přírodě mnohem šetrnější než využívání urostlých stromů.

a) V zadaném souvětí podtrhněte přídavné jméno, které se v této souvislosti běžně nepoužívá, a nahraďte je slovem nebo slovním spojením vhodnějším.

b) Slovo, které jste podtrhli, vhodně užíjte ve větě nebo souvětí.

c) Ze zadaného souvětí vypište cizí slovo, které plně zachovává pravopis z původního jazyka, a nahraďte ho českým slovem podobného významu (můžete použít i víceslovné spojení).

d) Ze zadaného souvětí vypište dvě slova, která vznikla spojením předložky a podstatného jména (tzv. příslovečné spřežky). Uveďte dvě další obdobně tvořená slova.

6. Na návštěvě jsme zaslechli následující sdělení: *Kdo chce čaj, je v konvici.*

a) Vysvětlete, v čem z jazykového hlediska spočívá jeho úsměvnost.

b) Do následujícího úseku textu doplňte vhodně interpunkční znaménka tak, abyste úsměvnost původní formulace odstranili. V daném textu zároveň změňte malá písmena na velká tam, kde je to potřeba.

kdo chce čaj je v konvici